

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะนะ ตั้งใจฟังธรรม สัจธรรมเป็นสิ่งที่แสวงหา โลก โลกการ พัฒนา การพัฒนาโดยความเป็นธรรม การพัฒนาโดยกิเลส โดยกิเลสมันก็เอาธรรมนี้มาอ้าง กิเลสบังเงา นี่เป็นกิเลสทั้งนั้น แต่เอาธรรมมาบังเงาไว้เป็นหน้าฉาก หลังจากคือกิเลสเอาวัดเอาเปรียบเขา

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ นะ ความเป็นธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลากราบธรรมๆ กราบธรรมเพราะอะไร กราบธรรมเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เวลาไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ มันมีมารยาสาไทยทั้งนั้น อ้างว่าเป็นธรรมๆ แต่ธรรมโดยมารยา ไร หน้าฉากมีความเมตตากรุณา หลังจากก็เอาวัดเอาเปรียบเขา นี่มันเอาวัดเอาเปรียบใคร เอา วัดเอาเปรียบนะ เอาวัดเอาเปรียบ เบียดเบียนตนแล้วเบียดเบียนผู้อื่น มันเบียดเบียนตนก่อนใจ ตนมีความดั่งเลสสัจย์ ตนมีความกังวลในหัวใจ มีความวิตกกังวลในใจทั้งนั้นนะ แต่ถ้ามันมี กิเลส กิเลสมันเป็นอย่างนั้นนะ กิเลสมันอยู่ในจิตใต้สำนึกนั้น เวลาแสดงธรรมๆ ธรรมะขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันไม่ใช่สัจจะไม่ใช่ความจริงอันนั้น

ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริง ถ้าเป็นธรรมๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบ ธรรมๆ นะ กราบธรรมคือสัจธรรมภายในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมนะ กิริยา นี่มันเป็นวัฒนธรรมเป็นประเพณี เป็นเรื่อง โลก แล้วเราก็ศึกษากันตรงนั้นนะ แต่กิเลสซุกไว้ในใจนะ กิเลสซุกไว้ในใจ ศึกษาธรรมะขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่กิเลสในหัวใจนั้นมันไม่เป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันไม่เป็น ความจริงขึ้นมา เห็นไหม

เวลาทางโลก เวลาโลกพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาที่ยั่งยืนมันต้องมีความเป็นธรรมตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เขามีการเจรจา มีการแบ่งปันกัน มีการแบ่งปัน มีการปรึกษาหารือ นี่ ความเป็นธรรมๆ ถ้าความเป็นธรรมนะ ถ้าความเป็นธรรม คนมันรู้ได้ ถ้าความเป็นธรรม เราจะ เห็นแก่ตัว เราจะเอาวัดเอาเปรียบอยู่คนเดียว สังคมเขาไม่ให้อยู่ในสังคมนั้น

เวลาถ้าเขาเจรจากันตกลงกันความเป็นธรรมแล้วแบ่งสันปันส่วนกันการเป็นธรรม เวลาแบ่งสันปันส่วนเป็นธรรมแล้ว เราอยู่ในกติกากในการเจรจานั้น เราต้องยอมรับความจริงอันนั้น เราจะได้รับผลประโยชน์เท่านั้น แล้วเป็นผลประโยชน์ที่ยั่งยืน

แต่ถ้ามันมีการเห็นแก่ตัว มีการเอารัดเอาเปรียบขึ้นมา นี่ไง เกษตรกรไทย อย่าให้อะไรมีราคาดีเลย มันปลูกหมดเลย แล้วก็ราคาตก มันไม่มีการจัดสรร มันไม่มีการเจรจา ถ้ามันเป็นกฎหมายเป็นระเบียบกติกาขึ้นมา มันก็ให้ผู้ที่แสวงหาผลประโยชน์นั้นนะ เพราะคนมันเจ้าเล่ห์

ผู้ปกครองเจ้าเล่ห์ ผู้นำเอารัดเอาเปรียบ แล้วก็เอาประชาชนมาเป็นเหยื่อ เอาสังคมมาเป็นเหยื่อ นี่เอาสังคมมาเป็นเหยื่อนะ หลอกหลวงเขาด้วยหน้าฉาก เวลาหน้าฉากว่าเป็นคุณงามความดี เป็นประโยชน์ทั้งนั้นนะ แต่หลังฉาก หลังฉากประโยชน์ของมัน ประโยชน์ของมันเสร็จแล้วนะ สังคมมีแต่ความล้มเหลว สังคมมีแต่การเจ็บช้ำน้ำใจ แล้วก็ช้ำแล้วช้ำเล่าๆ กันอยู่อย่างนั้นนะ นี่ไง นี่ถ้ามันเป็นมารยา ถ้ามันเป็นมารยาก็มารยาสากลยทางโลก

ถ้ามันเป็นจริงๆ มันเป็นเรื่องมาจากหัวใจอันนั้น ถ้ามันเป็นจริงในหัวใจอันนั้น สัจธรรมความเป็นจริงตามความเป็นจริง ถ้าสัจธรรมความเป็นจริงมันจะย้อนกลับเข้ามาภายในระหว่างกิเลสกับธรรมในหัวใจของเรา

ระหว่างกิเลสกับธรรมนะ ความมักง่าย ความเห็นแก่ตัว ความเอารัดเอาเปรียบ การอยากจะอยู่เหนือมนุษย์ นี่มันเป็นกิเลสโดยจิตได้สำนึกทั้งนั้นนะ เวลาเขามาประพฤติปฏิบัติเขามาลดอันนี้ เขามาลดอันเหยียบย่ำทำลายคน นี่เขามาลดอันนี้ ถ้ามลดอันนี้ ถ้าผู้ใดประพฤติปฏิบัติเข้ามาถอดถอนกิเลสตัดทอนความทะยานอยากในใจของตน นี่ไม่เบียดเบียนตน ตนนั้นได้ประโยชน์ก่อน พอตนได้ประโยชน์แล้วสังคมนั้นจะได้ประโยชน์กับเราไปด้วย ถ้าตนยังไม่ได้ประโยชน์ก่อน ตนนั้นยังไม่ได้ประโยชน์ก่อนมันเผามันผลาญไป

ถ้ามันเผามันผลาญ หลวงตาท่านบอก ปฏิบัติพอเป็นพิธี ปฏิบัติพอเป็นพิธี ใ้พวกพิธีกรรมนะ พิธีปฏิบัตินะ แล้วมันจัดเป็นพิธีนะ

แล้วเดี๋ยวนี้ละเวลาปฏิบัติ เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านปฏิบัติให้เป็นสัจจะเป็นความจริง เป็นสัจจะเป็นความจริง ปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนั้น ถ้าตามข้อเท็จจริงนั้นนะ ธรรมะอยู่ปากตายๆ กิเลสมันปลิ้นปล้อน มันต้องมีสติปัญญาเท่าทันมันทั้งนั้นนะ เข้าไปต่อสู้กับมัน

ไฉนนี่ไม่ จัดเป็นพิธีกรรม ทำให้ครบสูตรแล้วก็จบ นี่ทำครบสูตรไป ทำครบสูตรแล้วมันได้อะไร พอเป็นพิธีๆ ไง นี่ไง มันเป็นจริงเป็นจังมาจากไหน

ถ้ามันจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เพราะถ้ามันมีความสงบระงับเข้ามาในหัวใจนั้น ถ้าจิตมันมีความสงบระงับเข้ามาในหัวใจนั้น ถ้ามันจะเกิดปัญญาๆ ปัญญาที่มันจะเกิดขึ้นมันเกิดตามข้อเท็จจริงอันนั้น ถ้ามันเกิดขึ้นตามข้อเท็จจริงอันนั้น คนเป็นโรคแล้วหายจากโรคมันจะรู้ว่าโรคมันเป็นอย่างไร หายจากโรคเป็นอย่างไร

ไฉนคนไม่เคยเป็นโรคเลยมันก็ไม่รู้ว่าโรคเป็นอย่างไรทั้งนั้นนะ แต่มันศึกษามากู้มากนะ โรคนี้เป็นอย่างนี้ๆ การรักษาวิธีอย่างนี้ๆ แล้วก็หายอย่างนี้ เพราะมันไม่ได้เป็น แต่ถ้าคนเป็นนะ พอเข้าโรงพยาบาลไปถึงตรวจเช็ก มะเร็งขั้นที่ ๔ โอโฮ! ใจมันวูบเลยนะ ซ็อกตายเดี๋ยวนั้นเลย

ถ้าเป็นโรคจริงๆ ก็เป็นเรื่องหนึ่ง ไม่ได้เป็นโรคจริงๆ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แล้วก็วิธีการรักษาก็ศึกษามาอีกเรื่องหนึ่ง แล้วเวลาปฏิบัติไปแล้ว ปฏิบัติก็หายแล้วก็เรื่องหนึ่ง ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย

แต่ถ้าเป็นจริงๆ คนที่เป็นโรคนั้น เวลาคนที่เป็นโรคนั้นเวลารักษา รักษาเกือบเป็นเกือบตาย คิโมแล้วคิโมอีกกว่ามันจะกำจัดเนื้อร้ายออกไป แล้วพอมันหาย มันฟื้นฟูกขึ้นมา เออ! ตอนเป็นโรคเป็นทุกข์เกือบตาย ตอนหายจากโรคมันเห็นชัดเจนอย่างนั้น ถ้ามันเห็นชัดเจนอย่างนั้น

นี่ไง ถ้ามันเป็นธรรมความเป็นจริง เป็นธรรมความเป็นจริงในหัวใจนั้นนะ นี่ถ้าความเป็นธรรมทางโลก ถ้าความเป็นธรรมทางโลก ผู้ที่หัวใจเป็นธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าณะ ในสมัยพุทธกาลนะ ใครจะทำสิ่งใดก็แล้วแต่จะไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อชาตศัตรูจะไปรบกับลิฉฉวีก็มาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชนะหรือไม่ชนะ

แพ้ว แพ้วแน่นอนถ้าไปสิ เพราะว่าอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พรเขาไว้ กติกา ๑๖ ข้อ ให้สามัคคี ให้รักกัน ให้ร่วมมือกัน ให้ปรึกษาหารือกัน ให้เคารพผู้ใหญ่ รอบไปเถอะ แพ้วทั้งนั้นนะ ส่งวัสสการพราหมณ์ไปยุไปแหย่ ยุแหย่จนมันแตกแยก ยุแหย่จนมันทะเลาะกัน เข้าไปรบชนะ

นี่ไง ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาให้ไว้แล้ว ผู้ที่เป็นธรรมๆ เขารักษา แล้วก็ดูแลของเขา ใ้พวกอยากได้ผลประโยชน์ไปๆไปๆไปทำลายเขา ไปทำลายเขาเนะ ทำลายนั้นไง ไปทำลายเขา

นี่พูดถึงว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ ธรรมนี้เป็นวัฒนธรรมนะ ถ้ามันเป็นความจริง ความจริงในหัวใจมันมหัศจรรย์มากกว่านั้น มหัศจรรย์มากกว่านั้นเพราะอะไร

คนจะรำรวยมั่งมีศรีสุขขนาดไหน เวลาจะตายนี่นะ คนอาลัยอาวรณ์ทั้งนั้นนะ ทุกคนกลัวความเป็นความตาย แต่พระพุทธศาสนาสอนนะ ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

ไอ้โฮ! ขนาดนั้นเชียวนะหรือ พระพุทธศาสนาสอนยอดเยี่ยมขนาดนั้นเชียวนะหรือ ทำไมคุณพระมันล้ำเลิศเทเมามากขนาดนั้นนะ

ก็ไอ้พระมันเห็นแก่ตัว ไอ้พระมันจะเอาความสุขเฉพาะหน้า เวลาครูบาอาจารย์ของเรา นะ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านทุ่มเทของท่านทั้งชีวิตจิตใจของท่าน เพราะชีวิตจิตใจของท่าน เวลาท่านไม่รู้เนะ อยู่ในครรภ์ ๙ เดือนไม่รู้เรื่องอะไรทั้งสิ้น คลอดออกมาก็ไม่รู้ เติบโตขึ้นมาในโลกนี้ก็ไม่รู้ เวลาประพฤติปฏิบัติก็ยังไม่รู้ เวลามันรู้จริงขึ้นมาๆ อ้อ! ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายมันเป็นแบบนี้ นี่พระพุทธศาสนาสอนขนาดนั้นนะ ถ้าสอนขนาดนั้น ถ้าคุณธรรมอันนั้น ถ้ามันเกิดในใจ พระพุทธศาสนาถึงเป็นศาสนาที่ยอดเยี่ยม มีคุณค่ามาก แล้วถ้าผู้ที่จะประพฤติปฏิบัติ ผู้ที่จะเอาความจริงขึ้นมามันต้องมีวาสนา

คำว่า “วาสนา” มันมีสัจจะ มันไม่กะล่อน ไม่ปลิ้นปล้อน ไม่หลอกลวง ถ้ามันกะล่อน มันปลิ้นปล้อน มันจะเอาความจริงมาจากไหน ก็มันกะล่อน ธรรมะกะล่อน มะกอกสามตระกร้า กะล่อนปลิ้นปล้อนไปเรื่อย เอาความจริงมาจากไหน ไม่มีหรอก

ถ้าเป็นความจริงๆ ความจริงมันมีสัจจะภายใน ถ้าสัจจะภายในนะ ไม่เบียดเบียนตน ตนไม่เบียดเบียนเราเอง ไม่ชวนชวายเป็นโทษกับเราเอง เป็นโทษเราไม่ได้ มันเป็นโทษเราไม่ได้ สิ่งที่เป็นโทษนะ เป็นโทษ มันเป็นคนทีฉลาด ไม่เอาสิ่งใดเอาไฟเผาเผาตนเอง มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้ สัจธรรม สัจธรรมถ้ามันเป็นความจริงนะ

ดูสิ เวลาคนอ้างอิงๆ นะ ในสมัยพุทธกาลโจรมันปล้น ปล้นเสร็จแล้วมันหนีไป มันเอาเงินไปซ่อนไว้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปบิณฑบาตกับพระอานนท์ผ่านไปเห็นเงินซ่อนอยู่นะ “อสรพิษ อสรพิษ อสรพิษ” นี่มุมมองขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ

ไอ้ชวานานี่มันเห็นเข้ามันก็รีบวิ่งไปเลยเพราะมันเคารถขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะไปจับอสรพิษ โอ้ย! ไปเห็นเข้าเป็นถุงเงินนะ มันเอาถุงเงินวางไว้มันแล้วก็ไถนาของมันต่อไป

เวลาเจ้าหน้าที่เขาตามโจรนั้นมาเขามาเจอถุงเงินนั้น เขาจับชวานานี้ไป บอกชวานานี้เป็นโจรปล้น ชวานานี้มันเป็นชวานา มันไม่สามารถที่จะไปค้ำจ้ำกับเจ้าหน้าที่ได้ มันบ่นอยู่คำเดียวแหละ “อสรพิษ อสรพิษ” อสรพิษให้โทษกับมันขนาดนั้น

เวลาเข้าไปถึงพระเจ้าพิมพิสารมั่ง พระเจ้าพิมพิสารว่า “ทำไมเธอพูดอย่างนั้นล่ะ”

“เพราะว่าพูดตามตถาคต พูดตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ข้าพเจ้าทำมาอยู่ที่นั่นเห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผ่านไปบอกว่า อสรพิษ อสรพิษ อสรพิษ ข้าพเจ้าก็ถือตามจอบคิดว่าจะไปตีอสรพิษ แต่ไปเจอแล้วไปเจอถุงเงินนั้น” นี่ชวานาเขาซื้อสัตย์ไง เขาเก็บวางไว้มันแหละ แล้วเขาก็ไถนาของเขาต่อไป เขาไม่ได้ปล้นหรอก

ไม่เชื่อ ต้องนิมนต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาบอกว่าเป็นเช่นนั้นจริงๆ

ชวานานี้รอดตาย รอดตาย เห็นไหม นี่ไง ด้วยสัจจะด้วยความจริง ถ้าสัจจะความจริง แต่สัจจะความจริงทางโลก อสรพิษๆ อสรพิษมันก็เป็นงูเป็นพิษร้ายที่มันจะกัดเราให้ถึงแก่ชีวิตได้

นี่ไง บอก “อานนท์ นี่อสรพิษ” เงินทองเป็นอสรพิษ มันกัด ชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณมัน อสรพิษ มันกัดหัวใจทุกหัวใจที่มักมากอยากใหญ่อยากมีอำนาจวาสนา มันกัดหมด นี่ไง

แต่ถ้าผู้มีธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผ่านไปก็เดินผ่านไป ไม่สนใจ อสรพิษ อสรพิษกองอยู่ นี่ แล้วอสรพิษมันก็แสดงฤทธิ์เดชนะ ชวานาเกือบโดนประหารชีวิต แล้วสุดท้ายแล้วด้วยธรรม ด้วยอำนาจวาสนาบารมีก็พ้นภัยนั้นมาได้ นี่อสรพิษ

แต่โลกเห็นอย่างนั้นใหม่ สิ่งในโลกไม่เห็นอย่างนั้นเพราะอะไร นี่เป็นโลกใจ โลกกับธรรมๆ โลกกับธรรมมันเรื่องของโลกก็ไว้กับโลกนั้น เราเกิดมากับโลกนะ พระองค์ใด ผู้ที่ปฏิบัติคนใด มีพ่อแม่ทั้งนั้นนะ เวลาพระจะบวชต้องพ่อแม่อนุญาตนะ เพราะพ่อแม่ไม่อนุญาตบวชไม่ได้ เพราะพระเจ้าสุทโธทนะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ นี่เพราะอะไร เพราะมันสะท้อนหัวใจของพ่อของแม่ไง นี่ไง ด้วยสายบุญสายกรรม สิ่งที่ยาวมาแล้ว พระองค์ใด ผู้ปฏิบัติองค์ใด ก็มีพ่อแม่ทั้งนั้น ก็มีชาติมีตระกูลทั้งนั้น ก็เกิดมากับโลกทั้งนั้น ถ้าเกิดมากับโลกนะ ใครมีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน หาทางของตอนที่พอออกจากโลกนี้ให้ได้

ถ้าหาทางออกจากโลกนี้ให้ได้ อยู่กับโลก โลกก็เป็นเรื่องโลกๆ โลกก็มีอาชีพทางโลก บัณฑิตเครื่องอาศัยดำรงชีพ ดำรงชีพไว้ทำไม ดำรงชีพไว้ ถ้ามีสติปัญญา นี้อริยทรัพย์ อริยทรัพย์ มันแสวงหาที่ไหนไม่ได้ แสวงหาธนาคารชาติใด ธนาคารโลก ธนาคารใดก็ไม่เก็บทรัพย์สมบัติอย่างนี้ไว้ ทรัพย์สมบัติอย่างนี้เก็บไว้ในอริยสังขลจะความจริงในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเกิดมาในใจของเราเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันทิฏฐิโก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายกให้กับปัจจัยตั้ง ให้สันทิฏฐิโก ให้เกิดจากความจริงในใจผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ นั้น ในใจผู้ที่ประพฤติปฏิบัติถ้ารู้จริงเห็นจริงตามธรรมอันนั้นมันจะเกิดความมหัศจรรย์ในใจของมันเอง ถ้าเกิดความมหัศจรรย์ในใจของมัน สรรพสิ่งในโลกนี้ไม่มีค่า

ธรรมเหนือโลกๆ เหนือโลกเหนือสงสารเหนือวิภวณะ ไม่อยู่ใต้วิภวณะ ไม่อยู่ใต้สังคม ไม่อยู่ใต้ในการบีบบังคับของใคร ไม่อยู่ใต้ใดๆ ทั้งสิ้น อยู่เหนือโลก แต่ชีวิตที่ยังดำรงชีพอยู่ ยังมีอยู่ สุข ปาติเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่ก็อยู่กับโลกนี้แหละ

แล้วพวกฆราวาส “จะไปไหว้พระอรหันต์ จะไปไหว้พระอรหันต์” มันเดินชนพระอรหันต์ มันไม่รู้จักนะ แต่เวลามันจะไปไหว้มันไปไหว้ชื้อ ไอ้ชื้อที่เลียนแบบ แหม! วางฟอร์ม พระอรหันต์ต้องสงบเสงี่ยม กูย! มันสงบเสงี่ยมหมดเลย ไอ้ที่มันเดินชนไปชนมานี้มันไม่รู้จัก มันจะไปหาพระอรหันต์ พระอรหันต์ไหนของมันก็ไม่รู้ไง นี่ความเห็นของโลกใจ

นี่ไง ท่านยังดำรงชีพอยู่ มันดำรงชีพอยู่ สุขปาติเสสนิพพาน เศษส่วน ๓๓ และชั้น ๕ มันยังมีชีวิตอยู่ เห็นไหม เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ไปลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าปรินิพพาน “จงเห็นแก่เวลาตามความเหมาะสมของเธอเถิด ให้ความเหมาะสม ให้ความพอดีของเธอเถิด”

ไม่มีหน้าและไม่มีหลัง ไม่มีตายและไม่มีไม่ตาย ไม่มีการอยู่และการไป แต่ให้สมควรแก่เวลาของเธอเถิด สมควรแก่เวลาที่อยู่หรือไป ตามสบาย ไม่มีสิ่งใด ไม่มีสิ่งใดมีค่าไปกว่านั้น

เวลาสิ่งทีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามหัสจรรย์เลอค่า เลิศมหาศาล แต่ถ้าเป็นสัจจะความจริงแล้วมันเป็นค่าเท่ากับศูนย์ เท่ากับศูนย์ ไม่มีค่าสรรพสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ไม่มีแรงเสียดสี ไม่มีแรงกระทบอะไรทั้งสิ้น จบสิ้นกระบวนการตั้งแต่กิเลสสิ้นแล้ว ให้เห็นควรกับเวลาของเธอเถิด เวลาที่มันจะจบสิ้น เอวัง